

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. P. prawa do wypłaty odsetek. W uzasadnieniu, organ rentowy wskazał, że Sąd Okręgowy w Łodzi, wyrokiem, jak napisał ZUS w uzasadnieniu decyzji: - z dnia 11.03.2020r. , zobowiązał organ rentowy do wypłaty świadczenia przedemerytalnego za okres od 1 lutego 2019 r., i nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego, która zobowiązywałaby organ do wypłaty odsetek. Wskazany wyrok sądu wpłynął do I Oddziału ZUS w dniu 5 czerwca 2020 r. Decyzją z 8 czerwca 2020 r. zrealizowano wyrok sądu i naliczono wyrównanie za okres wskazany w wyroku. Wyrównanie zostało przekazane ubezpieczonej ze świadczeniem za miesiąc maj 2020 r. Decyzja z 8 czerwca 2020 r. została wydana w ustawowym terminie. Wypłata wyrównania, również, nastąpiła z zachowaniem wskazanych terminów, zatem brak podstaw do wypłaty odsetek.

/decyzja k.30 akt ZUS/

W dniu 23 lipca 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie A. P. , działającej za pośrednictwem pełnomocnika, w którym zaskarżył powyższą decyzję w całości. Pełnomocnik A. P. wniósł o przyznanie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty wyrównania 12 513,63 zł., za okres od dnia 1 lutego 2010 r. do dnia zapłaty tj. do dnia 16 czerwca 2020 r. ; przyznanie odsetek ustawowych za opóźnienie od zaległych odsetek , od dnia złożenia niniejszego pozwu do dnia zapłaty na podstawie art.482 par.1 k.p.c.; zasądzenie na rzecz ubezpieczonej, od organu rentowego, kosztów postępowania , w tym kosztów zastępstwa procesowego , według norm przepisanych. W uzasadnieniu, pełnomocnik A. P. wskazał , że tak późne zakończenie sprawy o świadczenie przedemerytalne dla A. P. oraz dwuinstancyjne postępowanie sądowe, jakie miało miejsce w jej przypadku, było spowodowane pierwotnym błędem organu rentowego , który nie uwzględnił odwołania od decyzji z dnia 20 marca 2019 r. odmawiającej wnioskodawczyni prawa do świadczenia. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sposób jednoznaczny potwierdził błąd organu rentowego , który to błąd spowodował ciąg zdarzeń procesowych, zakończonych prawomocnie, dopiero, wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie o sygn. VIII AUa 861/19.

/odwołanie k.3 - 10/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.16 - 16 odwrót/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni A. P. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

W dniu 25 lutego 2019 r. A. P. złożyła wniosek o świadczenie przedemerytalne i decyzją z dnia 20 marca 2019 r. ZUS I Oddział w Ł. odmówił A. P. prawa do świadczenia przedemerytalnego , ponieważ, zdaniem organu rentowego , rozwiązanie stosunku pracy z A. P. nie nastąpiło wyłącznie z przyczyn, dotyczących zakładu pracy.

/wniosek k.1 - 2 , decyzja k.15 - 15 odwrót akt ZUS/

Odwołanie od ww. decyzji złożyła wnioskodawczyni i **wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2019 r.** w sprawie sygn. **akt VIII U 1393/19** Sąd Okręgowy w Łodzi – VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał A. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 1 lutego 2019 r.

/odwołanie k.3 - 5 , **wyrok k.30 akt o sygn. VIII U 1393/19** /

Organ rentowy złożył apelację od ww. wyroku i **Sąd Apelacyjny** w Łodzi wyrokiem z dnia **11 marca 2020 r.** w sprawie sygn. **akt III AUa 861/19**, oddalił apelację.

/apelacja k.38 - 40 , wyrok k.59 akt o sygn. VIII U 1393/19/

W dniu 12 marca 2020 r. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wpłynął wniosek A. P. o wypłatę przysługującego jej świadczenia od dnia 24 września 2019 r. wraz ustawowymi odsetkami oraz tzw. 13 emeryturę.

/wniosek k.27 akt ZUS/

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi wpłynął do organu rentowego w dniu 19 maja 2020 r.

/elektroniczne potwierdzenie odbioru k. 70 akt o sygn. VIII U 1393/19/

Decyzją z dnia 8 czerwca 2020 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., realizując wyrok sądu z dnia 11 marca 2020 r. przyznał A. P. świadczenie przedemerytalne od dnia 1 lutego 2019 r. tj. od daty ustalonej w wyroku sądu.

/decyzja k.19 - 20 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. P. prawa do wypłaty odsetek.

/decyzja k.30 akt ZUS/

Powyzszy stan faktyczny był w sprawie niesporny; Sąd Okręgowy ustalił go na podstawie dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy, w tym, w aktach rentowych, oraz w aktach sprawy o sygnaturze akt VIII U 1393/19 (III AUa 861/19) .

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie należy podnieść, że, w niniejszym postępowaniu, Sąd rozpoznał sprawę na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 148¹ kpc, zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, między innymi w sytuacji, gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w pierwszym piśmie procesowym złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

W rozpoznawanej sprawie, strony nie wnosiły o rozpoznanie sprawy na rozprawie, a złożone, dotychczas, pisma procesowe i brak wniosków dowodowych, po pouczeniu o możliwości ich zgłaszania dawały podstawę do przyjęcia, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przypadku, gdy głosy stron miałyby się ograniczyć tylko do powtórzenia argumentacji zawartej w pismach procesowych, to wyznaczanie rozprawy tylko w tym celu nie wydaje się uzasadnione. /tak orzekł w wyroku Sąd Apelacyjny w Gdańsku z dnia 26.06.2018, III AUa 1815/17/.

Sprawa nie miała charakteru wielowątkowego, wymagającego wyjaśnienia twierdzeń stron oraz odniesienia się do złożonych wniosków dowodowych. Sprawa, w świetle stanowisk stron i zebranych dokumentów, nie budziła żadnych wątpliwości.

/por. wyrok SA w Warszawie z dnia 26.04.2018, VI ACa 1694/17/

W świetle materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych, na jego podstawie, ustaleń faktycznych, odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Przedmiotem sporu niniejszego postępowania było prawo ubezpieczonej do odsetek od wypłaconego przez pozwanego, w związku z realizacją wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 7 sierpnia 2019 r. świadczenia przedemerytalnego przyznanego od dnia 1 lutego 2019 r.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości, po raz pierwszy, w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Inaczej mówiąc, oznacza to, iż chwilą, od której rozpoczyna bieg 30-dniowy termin do wydania decyzji jest rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień wnioskodawcy. Celem tak skonstruowanej regulacji jest zagwarantowanie ubezpieczonym możliwie szybkiego uzyskania świadczenia, bez zbędnego przedłużania postępowania w sprawie o jego nabycie. W przypadku uchybienia powyższemu terminowi, organ rentowy popada w zwłokę ze spełnieniem świadczenia, czego konsekwencją jest obowiązek zapłaty odsetek w ustawowej wysokości.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust.1 w/w art. 118.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. (P. 11/2007 OTK ZU, 2007/8A poz. 97), art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, rozumiany w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy, jest zgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu powołanego wyroku, Trybunał Konstytucyjny wywiódł w szczególności, że przez pojęcie „wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności” z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS trzeba rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30 dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez Sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku Sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (np. błędna interpretacja przepisów, zaniechanie podjęcia określonych działań z urzędu, błędne orzeczenie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia.

Jeżeli, więc, odpowiedzialność taka jest po stronie organu rentowego, ubezpieczony ma prawo do odsetek. Omawiany przepis może, więc, dotyczyć wyłącznie takiej sytuacji, której dla wykazania okoliczności, która miałaby wpływ na prawo do świadczenia lub na jego wysokość, dopiero w postępowaniu sądowym zostałyby przedstawione odpowiednie dowody, z których strona mogłaby skorzystać już w postępowaniu przed organem rentowym, lecz tego nie uczyniła (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 września 2006 r. III AUa 1126/2005). Organ rentowy ma, bowiem, obowiązek znać i prawidłowo stosować prawo materialne i, w tym zakresie, ponosi pełną odpowiedzialność. Jedynie wówczas, gdy brak możliwości wydania prawidłowej decyzji był podyktowany niezależnymi od organu rentowego, brakami w ustaleniach faktycznych, możliwe jest przyjęcie, że organ nie ponosi odpowiedzialności przewidzianej w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy przy tym zauważyć, że użyty w tym przepisie termin „ustalenie okoliczności” dotyczy wyłącznie sfery faktów, a nie prawa, bowiem przy wykładni prawa nie dochodzi do żadnych „ustaleń okoliczności”.

Stosownie do dyspozycji, zawartej przez ustawodawcę w treści normy prawnej wyrażonej w przepisie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 263), jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia, jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Przepis § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999 roku, nr 12, poz. 104), wydanego na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stanowi, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Zaś okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że **ostatnia okoliczność**, niezbędna do wydania decyzji w przedmiocie ustalenia uprawnień ubezpieczonej do świadczenia przedemerytalnego, nastąpiła w dniu doręczenia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 11 marca 2020 r., którym oddalono apelację organu rentowego od wyroku sądu I instancji w sprawie VIII U 1393/19, do organu rentowego tj. **w dniu 19 maja 2020 r.**

Nie jest, zatem, zasadne roszczenie wnioskodawczyni, co do wypłaty odsetek za okres od dnia 1 lutego 2019 r. do dnia zapłaty tj. 16 czerwca 2020 r. Rozstrzygnięcie w przedmiocie przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia nastąpiło, bowiem, po zakończeniu etapu- postępowania apelacyjnego. Brak jest, zatem, obowiązku organu rentowego do wypłaty odsetek od przyznanego świadczenia.

Na koniec należy podkreślić, iż na mocy ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 42, poz. 338), z dniem 1 kwietnia 2009 r. dokonano nowelizacji przepisu art. 118 ust. 1a w ten sposób, że na końcu przepisu dopisano zdanie drugie o następującej treści: „Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego”. Począwszy od dnia 1 kwietnia 2009 roku, Sąd przyznający świadczenie, w sentencji wyroku powinien zatem zamieścić orzeczenie w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego tj. o istnieniu takiej odpowiedzialności lub jej braku. Kwestia braku takiego orzeczenia została rozstrzygnięta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r. (sygn. akt I UZP 2/11, Biuletyn Sądu Najwyższego 2011/3). Zgodnie z w/w uchwałą Sądu Najwyższego brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 Nr 153 poz. 1227 ze zm.) nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. A zatem, Sąd w niniejszej sprawie, władny był wyrokować.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na mocy art. 477 ze zn. 14 § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

S.B.

ZARZĄDZENIE

odpis uzasadnienia doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni (k. 30)